

Annotation. *Inventory is one of the most important objects in the total current assets. Using stocks needs is important in the enterprise, including operating, that is the main activity of the enterprise for which it was created, and it operates.*

Stocks are the most specific object that is owned by the Company as part of current assets, according to their recording, including their assessment on admission, disposal, and use for needs is extremely important. On accounting for inventories, there is a set of issues that affect the display of business transactions in the primary documents, registers and accounting. In this case there is a need to study and systematization of information about problems that have been identified and highlighted in the writings of scholars for the purpose of organizing and identifying solutions.

This study allowed exploring, analyzing and organizing scientific sources of the problems and their solutions in the stock assessment in their inflows and outflows. For each of these methods: identified relevant items of inventory cost, average cost, the cost of first-time revenue reserves (FIFO), regulatory costs, selling price, scientists observed their advantages and disadvantages, which have an impact on the primary objective of any subjects object entity - profit. This applies to all methods that the company may elect in its sole discretion, except weighted average cost method, since in his favor in the literature indicate only the benefits that occur in convenient calculation. This allows you to avoid mistakes in practice that lead to the reduction of profits. So, summarizing scientific achievements in the assessment of reserves on disposal will no doubt the effectiveness of the method of weighted average cost.

Keywords: *inventory, accounting, appraisal, valuation methods, analysis.*

УДК 336.648

*Радченко Н.Г., к.е.н., старший викладач
Таврійський державний агротехнологічний університет*

АНАЛІЗ БАНКІВСЬКИХ КРЕДИТНИХ ПРОДУКТІВ ДЛЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація. *Проаналізовано сучасний рівень кредитного забезпечення сільськогосподарських підприємств банками України, зроблено аналіз асортименту кредитних продуктів для фінансування сільськогосподарського виробництва, розглянуто основні аспекти кредитування за рахунок власних ресурсів банків та за рахунок ресурсів міжнародної фінансової організації – Німецько-Український фонд.*

Ключові слова: *сільськогосподарське підприємство, банківська установа, кредитне забезпечення, асортимент кредитних продуктів.*

Постановка проблеми. На сучасному етапі аграрний сектор належить до секторів економіки, які найбільше потребують кредитних ресурсів для здійснення виробничої, інвестиційної та інноваційної діяльності. Протягом останніх років, єдиним джерелом покриття витрат, пов'язаних з інвестиціями в сільському господарстві виступає банківський кредит. Фінансова криза мала негативний вплив на стан кредитування сільськогосподарських підприємств –

обсяги виданих банківських кредитів знизились до рівня 2002-2003 рр. Це, безумовно, має своє відображення на результатах діяльності підприємств аграрного сектору економіки. Отже, дослідження проблеми банківського кредитування сільськогосподарських підприємств належить до числа найактуальніших.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання кредитування, оцінки ступеня ризику й інвестиційного забезпечення підприємств агросфери достатньо висвітлені у наукових працях М.Я. Дем'яненко, О.Є. Гудзь, П.А. Лайко, Н.С. Кручок, В.М. Алексійчука, Г.І. Пиріг, С.М. Колотухи, О.О. Непочатенко, А.В. Сомик та ін. У роботах наведених авторів міститься великий обсяг як теоретичної, так і практичної інформації щодо даної проблематики, поряд з тим, багато питань цієї важливої проблеми залишаються недостатньо опрацьованими. Так, актуальним на сьогодні є питання асортименту банківських кредитних продуктів для сільськогосподарських підприємств.

Постановка завдання. Ціль роботи полягає у проведенні дослідження щодо оцінки сучасного рівня кредитного забезпечення сільськогосподарських підприємств банками України та здійсненні порівняльного аналізу асортименту кредитних продуктів, що пропонуються.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аграрний сектор відіграє важливу економічну роль в країні, він може бути джерелом зростання національної економіки. Тому дослідження проблеми кредитування аграрних підприємств завжди було і залишається актуальним.

За офіційними даними НБУ [1], у загальній структурі кредитних вкладень, частка виданих сільськогосподарським підприємствам кредитів у 2011-2012 р. займає найменший відсоток – 6%, в той час коли питома вага кредитування торгівельних підприємств дорівнює 36%, переробної промисловості – 22%. Отже, незважаючи на те, що аграрні підприємства на даний момент найбільше потребують кредитних вкладень, рівень їх кредитного забезпечення залишається недостатнім.

Загалом період 2000-2012 рр. умовно можна поділити на три етапи:

- перший етап – динамічне зростання обсягів кредитування сільськогосподарської галузі, який охоплює період 2000-2008 рр.;
- другий етап – кризовий стан кредитування, який розпочався у другій половині 2008 року та мав місце впродовж 2009 року;
- третій етап – відновлення кредитування сільськогосподарської галузі, яке розпочалося в 2010 році та має місце на сучасному етапі.

За даними Міністерства аграрної політики та продовольства України [2], станом на кінець 2012 року, сума виданих сільськогосподарським підприємствам кредитів дорівнює 11,5 млрд. грн., що в 2 рази більше, ніж у 2008 році, але цього зовсім недостатньо для розвитку аграрного сектору.

Що стосується динаміки вартості кредитних ресурсів, то середня процентна ставка за сільськогосподарськими кредитами з 2000 року по 2012 рік мала тенденцію до значного коливання. Найвищою вона була у 2000 році і дорівнювала 56%, а найнижчою у 2004 році – 17%. У 2012 році середня процентна ставка по Україні дорівнює 18%, що є нижчим за попередні роки. Найвищий рівень процентних ставок мав місце у Кіровоградській, Тернопільській та Хмельницькій – 24%; найнижчий - у Миколаївській – 12%, у Черкаській та Київській – 17%, у Запорізькій та Чернігівській – 18%, що створює більш вигідні умови для сільськогосподарських підприємств у цих областях.

На початок 2012 року в Україні налічувалось 180 банківських установ, але всього 79 банків надають кредити сільськогосподарським підприємствам. У загальному обсязі виданих кредитів, найбільша частка (74,5 %) припадає на банки I групи, а саме Приватбанк, Укрексімбанк та Райффайзен банк Аваль. Але є банки, які у загальній структурі виданих сільськогосподарським підприємствам кредитів займають незначну питому вагу, але в структурі їх кредитних портфелів саме на галузь сільського господарства припадає найбільша частка. До таких установ належать: Астра-банк, Укркомунбанк та Банк «Народний капітал».

Слід відзначити, що асортимент кредитних продуктів для сільськогосподарських підприємств є достатньо широким. В цілому програми кредитування сільськогосподарських товаровиробників умовно поділяють на дві групи:

- програми кредитування за рахунок власних ресурсів банків;
- програми кредитування за рахунок ресурсів міжнародних фінансових організацій: ЕБРР, Світового банку, Німецько-Українського фонду та ін.

За рахунок власних коштів банки пропонували кредитні продукти, як для забезпечення поточних потреб сільськогосподарських підприємств, так і для розширеного виробництва. Усі кредитні продукти були згруповані нами у 3 групи: фінансування оборотного капіталу, інвестиційне кредитування та партнерські програми, із зазначенням характерних особливостей кожної з них (табл. 1).

Таблиця 1

Кредитні продукти для сільськогосподарських підприємств

Показник	I група	II група	III група
Назва продукту	Фінансування оборотного капіталу	Інвестиційне кредитування	Партнерські програми
Ціль	Придбання хімічних засобів захисту рослин, ПММ, добрив, насіннєвого матеріалу	Придбання нової мобільної сільськогосподарської техніки: комбайнів, тракторів, ґрунтообробної техніки	Придбання нової техніки й обладнання, засобів захисту рослин, добрив і посівного матеріалу в провідних дистриб'юторів
Валюта	Національна	Національна та іноземна	Національна Вексельна форма розрахунків
Термін	До 12-18 місяців	До 5 років	До 6 місяців
Забезпечення	Нерухоме майно, майбутній врожай, складські свідоцтва	Об'єкт кредитування	

Джерело: [3]

За результатами порівняльного аналізу кредитних продуктів нами були визначені наступні закономірності:

– для покриття поточних витрат найбільш розповсюдженим продуктом є не відновлювальна кредитна лінія, строком до 12 місяців. У якості забезпечення найчастіше виступають нерухомість, машини, комбайни, трактори та інша техніка;

– з метою фінансування розширеного відтворення банками передбачені середньо – та довгострокові – програми для придбання нових основних засобів, а також тих, що вже були у використанні. Забезпеченням виступає техніка та обладнання, придбані за кредитні кошти;

– усі кредитні продукти характеризуються гнучким графіком сплати відсотків і повернення кредиту, враховуючи сезонний характер виробничої діяльності сільськогосподарських підприємств;

– більшість сільськогосподарських підприємств кредитувались за програмами кредитування середніх і малих підприємств й за програмами мікро – та експрес – кредитування.

В даний час спостерігаються недостатні можливості кредитування підприємництва за рахунок ресурсів українських банків. Тому виникає необхідність пошуку альтернативних джерел запозичення коштів. Реальнішою можливістю є залучення середньо – і довгострокових фінансових ресурсів у межах міжнародних договорів, зокрема важливу увагу сьогодні відіграє Німецько-Український фонд.

Німецько-український фонд (НУФ) – неприбуткова установа, метою якої є посилення конкурентоспроможності приватних мікро, малих та середніх підприємств (ММСП), що займаються торгівлею, виробництвом, наданням різних послуг, а також сільським господарством шляхом надання їм через визначені банки-партнери кредитів. Водночас цей фонд доповнює вже наявні проекти в рамках програми уряду Німеччини «TRANSFORM»[4].

За даними НБУ [1], на сьогоднішній день такими партнерами виступають: ПАТ “Імексбанк”, АБ “Київська Русь”, ПАТ “Український професійний банк”, ПАТ “Златобанк”. В рамках розподілу виданих кредитів банками-партнерами за Проектом НУФ у розрізі галузей народного господарства у листопаді-січні 2012

року найбільше коштів було акумульовано в торгівлю (73%), частка сільського господарства склала всього 14%. Якщо говорити про регіональне розмежування, то можна стверджувати, що найбільшу частку кредитів отримали такі області: Київська (24%), Вінницька (18%), Черкаська (15%), Одеська (12%), участь решти регіонів незначна чи рівна нулю.

Кредитування за програмою НУФ передбачає вигідні та зручні умови для посилення конкурентоспроможності та розвитку бізнесу: відсоткова ставка за програмою – від 9% річних у євро; кредити можуть бути отримані підприємствами також у гривні. Сільське господарство належить до пріоритетних галузей, яким надаються кредити. Але, для ефективного здійснення ухваленого фінансування і втілення відповідного проекту позичальники повинні мати: стабільний бізнес (принаймні за останні три місяці); досвід ведення бізнесу у своїй сфері діяльності; адекватну платоспроможність, що буде підтверджено даними фінансово-економічного аналізу; відповідні документи про реєстрацію, патенти, ліцензії тощо [4].

Висновки. Основним чинником, що обумовлює зростання обсягу кредитів у кредитуванні сільськогосподарських підприємств залишається державна програма підтримки через «механізм компенсації процентної ставки». Саме збільшення обсягу кредитів, виданих на пільгових умовах, обумовлює зростання загального обсягу кредитів, виданих сільськогосподарським підприємствам. Зростання ефективності сільськогосподарського виробництва практично не спричиняє впливу на кредитну активність банків.

Список літератури:

1. Офіційний веб-сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/>
2. Офіційний веб-сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minagro.gov.ua>

3. Інформаційні сайти банків України - Режим доступу : <http://privatbank.ua/>, <http://www.eximb.com/ukr/personal/>, <http://www.aval.ua/ru/> та інші.

4. Положення про Німецько-Український фонд із змінами і доповненнями, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 11 вересня 2000 року N 1412 [Електронний ресурс].- Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/>

Annotation.

Rising of problem. *An agrarian sector plays an important economic role in a country, he can be the source of increase of national economy. Therefore research of problem of crediting of agrarian enterprises always was and remains actually.*

Research results. *An assortment of credit foods for agricultural enterprises is wide enough. On the whole the programs of crediting of agricultural commodity producers conditionally divide into two groups: the programs of crediting due to the own resources of banks; the programs of crediting due to the resources of international financial organizations: ЕБРР, World Bank, German-Ukrainian fund and other*

Due to the personal funds banks offered credit foods, both for providing of current necessities of agricultural enterprises and for the extended production. On results the comparative analyses of credit foods by us next conformities to law were certain:

- *for coverage of current outlays the most widespread product is a credit line, within 12 months. In quality providing most frequent the real estate, machines, combines, tractors and other technique, come forward;*

- *with the aim of financing of the extended recreation foreseen banks middling - and long-term are the programs for acquisition of the new fixed assets, and also those, that already were in the use. A technique and equipments purchased for credit funds come forward as providing;*

- *all credit foods are characterized by the flexible chart of in payment of percent and return of credit, taking into account seasonal character of productive activity of agricultural enterprises;*

- *most agricultural enterprises were credited after the programs of crediting of middle and small enterprises and after the programs micro - and an express is crediting.*

Presently there are insufficient possibilities of crediting of enterprise due to the resources of the Ukrainian banks. Therefore there is a necessity of search of alternative sources of borrowing of money. More real possibility is bringing in middling - and long-term financial resources within the limits of international agreements, in particular important attention is today played by the German-Ukrainian fund.

Conclusions. *By a basic factor that stipulates the increase of volume of credits in crediting of agricultural enterprises there is the government program of support through the "mechanism of indemnification of interest rate". The self-increase of volume of the credits given out on the favorable terms stipulates the increase of general volume of the credits given out to the agricultural enterprises. The increase of efficiency of agricultural production practically does not cause influence on credit activity of banks.*

Keywords: *agricultural enterprise, bank establishment, credit providing, assortment of credit foods.*